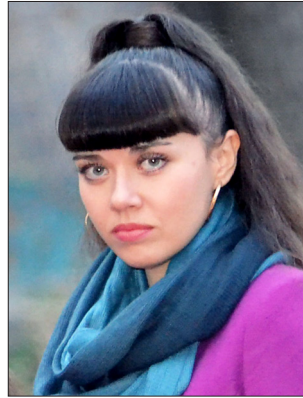




**БРЕЖНЄВА-ЄРМОЛЕНКО**  
Ольга Василівна



**ЗОЛОТАРЬОВА**  
Ольга Володимирівна

УДК 608:378.147

## **ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ДО ШИРОКОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ФОРМ І МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

*У статті піднімаються актуальні питання реформування системи вищої освіти в Україні у частині дистанційного навчання та активної адаптації викладачів до прогресивних світових тенденцій у цій сфері. Увагу авторів зосереджено на визначенні головних проблем у процесі використання переваг дистанційної освіти, які мають місце серед викладацького складу вищої школи України.*

*Метою статті є надання пропозицій Міністерству освіти і науки України щодо створення аналітично-інноваційного центру підготовки викладацького складу ВНЗ України, який об'єднуватиме регіональні відділення у всіх областях країни та реалізовуватиме комплексну програму підготовки викладачів ВНЗ України до широкого впровадження форм і методів дистанційної освіти.*

*Визначено, що головними проблемами при впровадженні дистанційної освіти є відсутність спеціального технічного обладнання, методичних регіональних центрів, кошторисів по впровадженню дистанційної освіти; орієнтація у дистанційній освіті відбувається тільки на студента, а не на викладача та його підтримку й мотивацію; недосконала нормативна база для повноцінного впровадження дистанційної освіти.*

*Авторами розроблено комплексну програму підготовки викладацького складу ВНЗ України до широкого впровадження форм і методів дистанційного освіти, яка поєднує технічний, методичний і мотиваційний супровід на державному і регіональному рівнях.*

*Ключові слова:* дистанційна освіта; електронна освіта; методичні регіональні центри; дистанційні технології; інноваційні форми навчання.

**Постановка проблеми.** Реформування системи вищої освіти в Україні, яке назрівало роками й наразі відбувається достатньо повільно, вимагає надання допомоги викладацькому складу вищої школи України швидше адаптуватись до прогресивних світових тенденцій в цій сфері й, перш за все, активно використовувати переваги дистанційної освіти.

Експерти ЮНЕСКО й уряду розвинених країн сходяться у думці, що відповідати вимогам інформаційного суспільства у рівні кваліфікації людей можна тільки за рахунок використання дистанційної освіти (e-learning) як технології, що орієнтує на новий стиль навчання. Тому дистанційна (електронна) освіта, що дозволяє підготувати необхідні суспільству кадри в потрібній кількості за мінімальний час й за мінімальних витрат, визнана пріоритетною у ході реформ освітніх систем у таких провідних країнах світу, як США, Великобританія, Канада, Німеччина, Франція, Польща та ін., навіть, на рівні ООН.

**Аналіз останніх досліджень.** Впровадження методів дистанційної освіти в освітній процес вищих навчальних закладів розглядали Є. Владимирська (Владимирська, 2006), О.Кареліна, L. Price, J. Richardson, A. Jelfs (Price, Richardson & Jelfs, 2007). Питання розробки нормативної бази для впровадження дистанційної освіти на різних рівнях та забезпечення захищеності систем дистанційної освіти висвітлені у працях Л. Ноздріної (Ноздріна, 2008) та О. Гайши (Гайша, 2008), а також таких західних науковців як J. Stephenson, C. Brown, D. Griffin (Stephenson, Brown & Griffin, 2008). **Теоретичні, практичні та соціальні аспекти дистанційного навчання** висвітлені в роботах В. Кухаренка, Н. Протасової, С. Сазонова, О. Самойленка. На жаль, майже відсутні дослідження про важливість підвищення професіоналізму педагогічних працівників у сфері електронного навчання. Це пояснюється тим, що система підготовки педагогічних працівників довгі роки була орієнтована лише на аудиторне навчання. Очевидно, що такої підготовки сьогодні недостатньо. Необхідна якісна переорієнтація професійної компетентності викладачів, підготовка їх до роботи в новій освітній ситуації, створення умов для їх самореалізації в процесі дистанційного навчання.

**Постановка завдання.** Метою статті є надання пропозицій Міністерству освіти і науки України щодо створення аналітично-інноваційного центру підготовки викладацького складу ВНЗ України до широкого впровадження дистанційної освіти, який об'єднуватиме регіональні відділення у всіх областях країни та реалізовуватиме комплексну програму

підготовки викладачів ВНЗ України до широкого впровадження форм і методів дистанційної освіти.

**Виклад основного матеріалу.** Розвиток світового ринку дистанційного навчання триває досить активно, чому сприяє, з одного боку, підвищення попиту на освітні послуги, а з іншого – розвиток інформаційних технологій і активне використання Інтернету. В. Долгов – генеральний директор Google Російської Федерації, вважає, що через 10 років світ кардинально зміниться: Інтернет збере більше ніж 5 млрд. користувачів – 2/3 населення земної кулі одночасно.

У США ще десять років тому було виділено 6 млрд. дол. для організації роботи Комісії з електронного навчання, основними завданнями якої є визначення, створення й розвиток освітніх Інтернет-ресурсів, навчання викладачів і адміністраторів навчального процесу й розробка якісного e-learning-контенту (Шляхтина, 2006).

Європейська комісія з освіти й культури у своїх звітах відзначала, що 77% європейських університетів мають необхідні технічні рішення й належний професорсько-викладацький склад для ведення електронного навчання, а для інших вузів розвиток e-learning – найважливіший пріоритет теперішнього часу (Piskurich, 2006).

Найбільша кількість сьогоднішніх споживачів e-learning-рішень сконцентрована в США й Канаді, а серед європейських країн – у Великобританії, за якою ідуть Німеччина, Італія й Франція. У США дистанційне навчання пропонують понад 200 університетів й тисячі коледжів, а кількість он-лайн курсів збільшується приблизно на 30-40% щорічно. У Великобританії різноманітні дистанційні програми пропонують понад 50 університетів. Ще більш активно зростає число он-лайнових курсів, пропонованих іншими структурами й орієнтованих на корпоративний сектор. Наприклад, згідно з недавнім прес-релізом British Telecom, тільки ця компанія пропонує для навчання персоналу понад 1,7 тис. програм e-learning. Причому ріст популярності дистанційної освіти відносно стабільний. Так, у США, судячи зі звітів Sloan Consortium, переважна більшість із розглянутих вищих навчальних закладів підтвердили ріст числа студентів, що вибирають один або більш курсів он-лайн (Гайша, 2008: с.152). При цьому частка США займає більш половини ринку – приблизно 18 млрд. дол. (дані IDC). Значна частка ринку припадає на Канаду, а у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону (включаючи Японію) ринок дистанційного навчання поки перебуває в стадії формування й росте незначними темпами – наприклад у Японії, ріст ринку складає в середньому 16,6% у рік. Для порівняння: в американському корпоративному секторі ринок e-learning зростає в середньому на 30% (Шляхтина, 2006).

Українські фахівці під час створення Українського центру дистанційної освіти (відповідно до наказу МОН №293 від 07.07.2000 р.) погодилися під дистанційною формою навчання розуміти таку форму, яка використовує глобальні комп'ютерні комунікації (як Інтернет) і базується на індивідуальній роботі студентів з чітко підібраним навчальним матеріалом та активному спілкуванні з викладачами та іншими студентами. Особливостями дистанційної форми навчання у порівнянні з традиційною звично вважають: гнучкість, модульність, паралельність, віддаленість, синхронність, масовість, рентабельність, статус науково-педагогічного працівника і студента, нові інформаційні технології (Про затвердження положення про дистанційне навчання, 2000).

Потенціал дистанційного навчання важко переоцінити, але за 15-річне існування вищезгаданого Центру, а також створення й функціонування аналогічних осередків переважно на базі окремих вітчизняних ВНЗ, не було досягнуто суттєвих здобутків в цій сфері. Наявні розробки в основному призначені для програмних інженерів, хоча, в той же час, не є універсальними й дієвими, і в меншому ступені сприяли формуванню навчально-методичного забезпечення та опануванню сучасними ефективними формами і методами дистанційного навчання. Недостатня увага приділяється й обміну досвідом з закордонними колегами, які мають значні здобутки в цій сфері.

Головними проблемами при впровадженні дистанційної освіти є відсутність спеціального технічного обладнання, методичних регіональних центрів, кошторисів по впровадженню дистанційної освіти; орієнтація у дистанційній освіті відбувається тільки на студента, а не на викладача та його підтримку й мотивацію; недосконала нормативна база для повноцінного впровадження дистанційної освіти.

Згідно SWOT-аналізу (табл. 1), найбільш суттєвою слабкою стороною дистанційної освіти є те, що, попри позитивне відношення влади до дистанційної освіти, відсутні чіткі методики її впровадження й велика протидія з боку викладачів до використання інструментів дистанційної освіти у навчальному процесі. При високій потребі населення в такому навчанні наші технології ще не підготовлені до його здійснення в повному обсязі, тому що в основному вони локальні, не системні й не зручні у використанні. У цей час відсутні механізми захисту електронних курсів, одержання авторства, а також низька оплата розробки таких курсів, викладачі слабо мотивовані на створення нових курсів.

Що стосується фінансування освіти, то воно з кожним роком зменшується, навіть скорочується кількість бюджетних місць у ВНЗ (в поточному році їх було скорочено в середньому на 10-12%). Такими темпами освітній прорив не здійснити. За результатами дослідження, про-

**Табл.1.** SWOT-аналіз впровадження дистанційної освіти у ВНЗ України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Істотне розширення масштабів підготовки кадрів, у тому числі в сфері освіти.</li> <li>2. Порівняно невеликі фінансові вкладення освітніх установ у технології.</li> <li>3. Забезпечення доступності отримання освіти для населення (незалежно від місця проживання, стану здоров'я, і інших факторів, що перешкоджають традиційному навчанню), відкритість освітніх ресурсів ВНЗ.</li> <li>4. Персоналізоване навчання.</li> <li>5. Можливість аналітики навчання, тобто аналізу даних по творчому процесу.</li> <li>6. Доступність моніторингу взаємодії студента й викладача.</li> <li>7. Збільшення рентабельності освіти за рахунок можливості навчання в одній аудиторії слухачів різних курсів.</li> <li>8. Використання різноманітних методів повідомлення навчальної інформації (радіо, телебачення, аудіо/відеотрансляції, аудіо/відеоконференції, E-Learning/online Learning/M-Learning/U-Learning, інтернет-конференції, інтернет-трансляції, smart-технології).</li> <li>9. Можливість вибору методик, за якими найбільш зручно одержувати знання.</li> <li>10. Гнучкість у відношенні того, де й коли одержувати знання.</li> <li>11. Можливість навчатися у певному темпі, а не зі швидкістю самого повільного студента.</li> <li>12. Можливість складання персонального плану навчання – вчитися тільки тому, чого не знаєш.</li> <li>13. Індивідуальне спілкування з викладачем.</li> <li>14. Запобігання корупції й зловживань в освітніх закладах.</li> <li>15. Зниження витрат одержання освіти, наприклад: не потрібні додаткові витрати на дорогу до місця навчання.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Відсутність чіткої позиції влади стосовно впровадження дистанційного навчання, авторського права електронних курсів.</li> <li>2. Застосування дистанційних технологій у навчальному процесі по методу «шокової терапії», а не еволюційним методом.</li> <li>3. Відсутність стратегії й тактики впровадження дистанційної освіти в навчальний процес.</li> <li>4. Слабко розвинена інформаційна інфраструктура в ряді регіонів.</li> <li>5. Відсутність політики масового навчання населення з використанням інформаційно-комунікативних технологій.</li> <li>6. Недостатнє інвестування в нові інформаційні технології.</li> <li>7. Відставання темпів забезпечення освітньої сфери новими інформаційними технологіями й інноваційною технікою.</li> <li>8. Дефіцит високопрофесійних кадрів з навичками використання дистанційних технологій (кадрова проблема).</li> <li>9. Низька мотивація кадрів в сфері освіти, пов'язана з невідповідністю оплати праці.</li> <li>10. Відсутність методики по об'єднанню локальних технологій в одну систему.</li> <li>11. Відсутність ефективних методів орієнтування студента в інформаційному просторі Інтернету.</li> <li>12. Недостатня кількість акредитованих і сертифікованих професійних курсів, кейс-study, тестів.</li> <li>13. Відсутність офіційних сайтів, що містять інформацію про дистанційні курси різних освітніх установ.</li> <li>14. Фінансові складності у населення щодо придбання комп'ютерної техніки для повноцінного одержання дистанційного навчання.</li> </ol>

Можливості зовнішнього середовища	Погрози із зовнішнього середовища
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Система дистанційної освіти може найбільше адекватно й гнучко реагувати на потреби суспільства й забезпечити реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина країни.</li> <li>2. Поліпшення демографічної ситуації в регіонах, запобігання масових переїздів населення в столичні міста.</li> <li>3. Унікальні ресурсні умови, що дозволяють комунікувати із приводу створення й апробації інноваційних продуктів відразу для декількох наукових зон без виїзду за межі регіону.</li> <li>4. Можливість одержання освітніх послуг у престижних університетах.</li> <li>5. Підвищення рівня освіти населення за рахунок доступності одержання освіти.</li> <li>6. Підвищення економічних показників за рахунок одержання освіти без повного відриву від роботи.</li> <li>7. Сприятливі організаційно-правові умови для розширення спектра освітніх послуг за рахунок використання інноваційних форм і методів навчання, збільшення альтернативних варіантів реалізації освітнього процесу.</li> <li>8. Взаємопроникнення галузей, широка доступність міждисциплінарних досліджень й інноваційних розробок.</li> <li>9. Збільшення вкладу освіти в інноваційний розвиток країни.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Недостатньо розвинена правова база по реалізації дистанційної освіти й захисту авторських прав дистанційних курсів приводить до того, що відсутні акредитовані й сертифіковані дистанційні курси високої якості.</li> <li>2. Поява дистанційної освіти низької якості в регіонах по методу «шокової терапії».</li> <li>3. Наслідки стихійного переходу системи освіти до ринкових умов, що супроводжуються дискредитацією диплома державного вищого навчального закладу, повсюдним розвитком павутини «кабінетних» інститутів з низькими кваліфікаційними вимогами до випускників, демпінговими цінами й сумнівними умовами навчання.</li> <li>4. Нелінійний розвиток дистанційного навчання, непередбачуваність.</li> <li>5. Невизначеність соціального ефекту в результаті дистанційної освіти.</li> <li>6. Вкрай низький рівень платоспроможного попиту на висококваліфіковані молоді кадри, інноваційні розробки й продукцію, підвищення кваліфікації.</li> <li>7. Висока конкуренція із закордонними вузами, що надають дистанційне навчання у вільному доступі в Інтернеті.</li> <li>8. Недостатність оцифрованих українських підручників (навчальних посібників та ін.) може привести до їхнього заміщення на закордонні джерела й, відповідно, втрати національної культури.</li> </ol>

веденого закордонними експертами, складається нерадівна картина: з 28 досліджених країн українські професори за рівнем доходу займають останнє 28-е місце.

На сьогодні правом ввести дистанційну форму освіти скористалися тільки 20 українських університетів. Віртуальних студентів набирають в рамках місць для заочників і вступити на дистанційну форму навчання можна точно так само, як і на заочну, – складання іспиту або ЗНО. У деяких університетах дистанційну освіту надають тільки на базі диплома

молодшого фахівця (тобто після коледжів і технікумів). Щоб одержати диплом бакалавра, вчитися дистанційно потрібно 4,5-5 років, фахівця, магістра – 1,5. Після закінчення навчання віртуальні студенти одержують диплом державного зразка. Що стосується вартості навчання, то залежно від ВНЗ воно може обійтися в таку ж суму, що й навчання на заочній формі, або в 1,5- 2 рази дешевше (3).

Одержати диплом у режимі он-лайн українцям пропонують і закордонні ВНЗ. Так, багато платних онлайн-програм у США: у Пенсильванському університеті, університетах Іллінойсу, Алабами, Аризони, Віконсину. Але при цьому багато хто з них створює стипендіальні програми для онлайн-студентів (вчитися можна безкоштовно) – інформацію про них можна побачити на сайтах ВНЗ (7; 8; 9). **Потрібно заповнити аплікаційну форму, подати документи про освіту і сертифікат по англійській мові TOEFL або IELTS.**

Отже, для повноцінного впровадження дистанційної освіти на сьогодні вкрай необхідна державна підтримка (у тому числі й фінансова). Як вже зазначалось, нормативна база – недосконала, не передбачена оплата праці розробників дистанційних курсів, не організована спеціальна підготовка викладачів (курси є тільки в Києві).

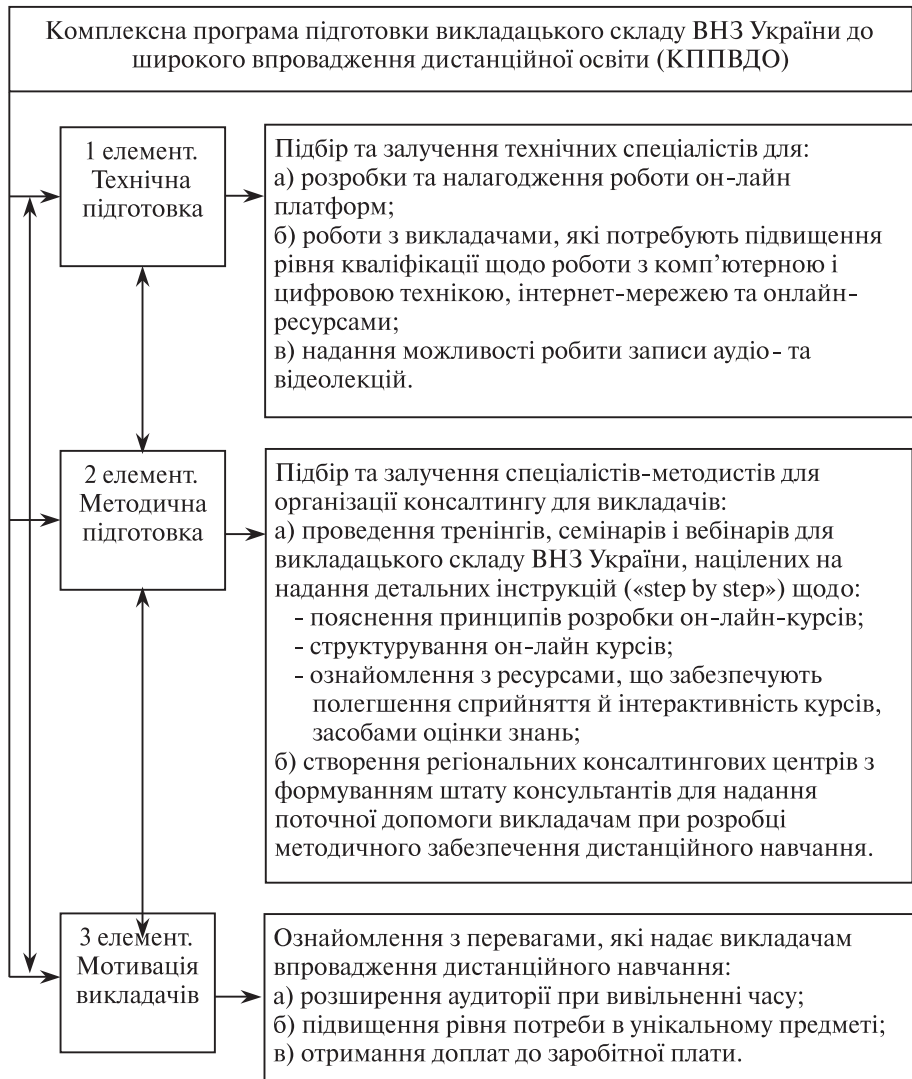
При цьому, важливою перевагою дистанційного навчання в Україні є реалізація можливості гармонізації освітнього простору за допомогою забезпечення єдиного рівня навчальних курсів. Крім того, розвиток дистанційної освіти допомагає отримувати гідну освіту людям з обмеженими можливостями, забезпечити всі освітні потреби з урахуванням різноманітності індивідуальних можливостей.

Не викликає сумнівів, що не можна втекти від дистанційної освіти. Яким би не був соціальний і економічний тиск, але інноваційний розвиток неможливий без повсюдного застосування методик дистанційної освіти. Час показує, що персоналізація навчання, доступність одержання освіти у віддалених регіонах досить популярні.

Слід розуміти, що дистанційна освіта – не проста технологія. Це система, у якій інформаційні й комунікаційні технології є не суттю, а лише однією зі складових. Їхнє впровадження – не самоціль, а сучасний засіб розв'язку першочергових завдань у сфері освіти.

Відповідно, пропонується розробка комплексної програми підготовки викладацького складу ВНЗ України до широкого впровадження форм і методів дистанційного освіти, яка включає елементи, наведені на рис. 1.

Отже, КППВДО, обов'язково поєднує технічний, методичний і мотиваційний супровід на державному і регіональному рівнях. Передбачається залучення провідних закордонних і вітчизняних фахівців в окресленій тематиці, активний обмін досвідом у сфері дистанційної освіти.



**Рис 1.** Комплексна програма підготовки викладачів ВНЗ України до широкого впровадження форм і методів дистанційної освіти (КППВДО)

**Висновки.** В Україні нині існують різні погляди на дистанційне навчання – від його абсолютизації як нової універсальної форми навчання, спроможної замінити традиційну, до технології комплектування засобів і методів передачі навчальної інформації. Причому більш, ніж за десятирічне існування Українського центру дистанційної освіти, а також створення



й функціонування аналогічних осередків переважно на базі окремих вітчизняних ВНЗ, не було досягнуто суттєвих здобутків в цій сфері. Наявні розробки в основному призначені для програмних інженерів, хоча, при цьому, не є універсальними, і в меншому ступені сприяли опануванню сучасними ефективними формами й методами дистанційного навчання викладачами економічних і гуманітарних спеціальностей.

Найбільш суттєвою слабкою стороною дистанційної освіти є те, що, попри позитивне відношення влади до дистанційної освіти, відсутні чіткі методики її впровадження й значна протидія з боку, перш за все, викладачів до використання інструментів дистанційної освіти у навчальному процесі. Попри високу потребу населення у такому навчанні, наші технології ще не підготовлені до його здійснення у повному обсязі, вони переважно локальні й не зручні у використанні. У цей час відсутні механізми захисту електронних курсів, одержання авторства, а також низька оплата розробки таких курсів, отже викладачі слабо мотивовані на створення нових курсів.

#### Література:

1. Владимирська Є. Ю. Науково-методичне забезпечення якості дистанційного навчання у технічному університеті: Автореф. дис... канд. пед. наук / Є. Ю. Владимирська; АПН України. Ін-т вищ. освіти. — К., 2006. — 20 с.
2. Гайша О. О. Методики забезпечення захищеності систем дистанційної освіти: дис. ... канд. тех. наук: 05.13.06 / Олександр Олександрович Гайша. — К., 2008. — 165 с.
3. Где и почему в Украине получить образование дистанционно [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/life/education/Gde-i-pochem-v-Ukraine-poluchit-obrazovanie-distancionno-445315.html>
4. Ляшенко І. В. Розвиток мотивації студентів до дистанційного навчання у вищій школі / І. В. Ляшенко // Освітологічний дискурс. — 2015. — № 1. — С. 150-157.
5. Ноздріна Л. В. Особливості розробки нормативного забезпечення дистанційної освіти у ВНЗ / Л. В. Ноздріна // Розвиток ринку послуг вищої освіти в контексті болонського процесу і вдосконалення конкурентної діяльності ВНЗ: зб. матер. наук.-метод. конф. — Львів : Вид-во ЛКА, 2008. — С. 182-191
6. Про затвердження положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/print1389899592029395>
7. Сайт Open University [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.open.ac.uk/>
8. Сайт Fern University [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fernuni-hagen.de/>
9. Сайт Universidad a Distancia de Madrid [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.udima.es>
10. Шляхтина С. (2006). Перспективы развития дистанционного обучения в мире / С. Шляхтина. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://compress.ru/article.aspx?id=14659>

11. Piskurich, G. M. (2006). Online learning: E-learning. Fast, cheap, and good. *Performance Improvement*, 45(1), 18–24. doi: <http://dx.doi.org/10.1002/pfi.2006.4930450105>
12. Price, L., Richardson, J. T. E., & Jelfs, A. (2007). Face-to-face versus online tutoring support in distance education. *Studies in higher education*, 32(1), 1–20. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/03075070601004366>
13. Stephenson, J. E., Brown, C., & Griffin, D. K. (2008). Electronic delivery of lectures in the university environment: An empirical comparison of three delivery styles. *Computers & education*, 50(3), 640–651. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2006.08.007>

***Ольга Золотарева, Ольга Брежнева-Ермоленко. Подготовка преподавательского состава высших учебных заведений Украины к широкому внедрению форм и методов дистанционного образования***

В статье актуализируются вопросы реформирования системы высшего образования в Украине в части дистанционного обучения и активной адаптации преподавателей к прогрессивным мировым тенденциям в этой сфере. Внимание авторов сосредоточено на определении главных проблем в процессе использования преимуществ дистанционного образования, которые имеют место среди преподавательского состава высшей школы Украины.

Целью статьи является формулирование предложений Министерству образования и науки Украины по созданию аналитически-инновационного центра подготовки преподавательского состава вузов Украины, который будет объединять региональные отделения во всех областях страны и реализовывать комплексную программу подготовки преподавателей к широкому внедрению форм и методов дистанционного образования.

Выявлено, что главными проблемами при внедрении дистанционного образования являются: отсутствие специального технического оборудования, методических региональных центров, смет по внедрению дистанционного образования; ориентация в дистанционном образовании происходит только на студента, а не на преподавателя и его поддержку и мотивацию; требует усовершенствования нормативная база для полноценного внедрения дистанционного образования.

Авторами разработана комплексная программа подготовки преподавательского состава вузов Украины к широкому внедрению форм и методов дистанционного образования, сочетающая техническое, методическое и мотивационное сопровождение на государственном и региональном уровнях.

***Ключевые слова:*** дистанционное образование; электронное образование; методические региональные центры; дистанционные технологии; инновационные формы обучения.

***Olga Zolotaryova, Olga Brezhnyeva-Yermolenko. Preparation of Teaching Staff of Ukrainian Higher Education Institutions to Extensive Application of Distance Education Forms and Methods***

The article deals with the actual questions of reforming system of Ukrainian higher education especially distance education and teachers' active adaptation

to progressive global trends in this area. The authors' attention is focused on identifying the main problems in the use of the distance learning advantages, which are supported by the teaching staff of higher school in Ukraine.

The purpose of the paper is to formulate the propositions for the Ministry of Education and Science of Ukraine, concerning the creation of analytical and innovative training center for preparation of Ukrainian teaching staff, which will contribute the widespread introduction of distance learning, integrate the regional offices in all regions of the country, and realize the comprehensive training program of the teaching staff for extensive introduction of the distance education forms and methods.

It is shown in the paper that the main problems in the implementation of distance education are the lack of special technical equipment, methodical regional centers, and estimates on the introduction of distance education. The distance education is oriented only on the student, but not on the teacher, his/her support and motivation. The normative base of distance education requires improvement. The authors have elaborated the comprehensive training program for teaching staff of Ukrainian universities for extensive adoption of distance learning forms and methods, which combines technical, methodological and motivational support on the national and regional levels.

Keywords: distance education; e-learning; regional methodological centers; distance learning technologies; forms of innovative learning.

---

**Ольга Золотарьова** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та обліку, Дніпродзержинський державний технічний університет.

E-mail: breol@i.ua

**Olga Zolotaryova** – Candidate of Economic Sciences (Ph.D.), Associate Professor of the Department «Finances and Accounting», Dneprodzerzhinsk State Technical University, Ukraine

**Ольга Брежнева-Єрмоленко** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку, Дніпродзержинський державний технічний університет.

E-mail: breol@i.ua

**Olga Brezhneva-Yermolenko** – Candidate of Economic Sciences (Ph.D.), Associate Professor of the Department «Finances and Accounting», Dneprodzerzhinsk State Technical University, Ukraine.